

ВІЛЬНЕ СЛОВО

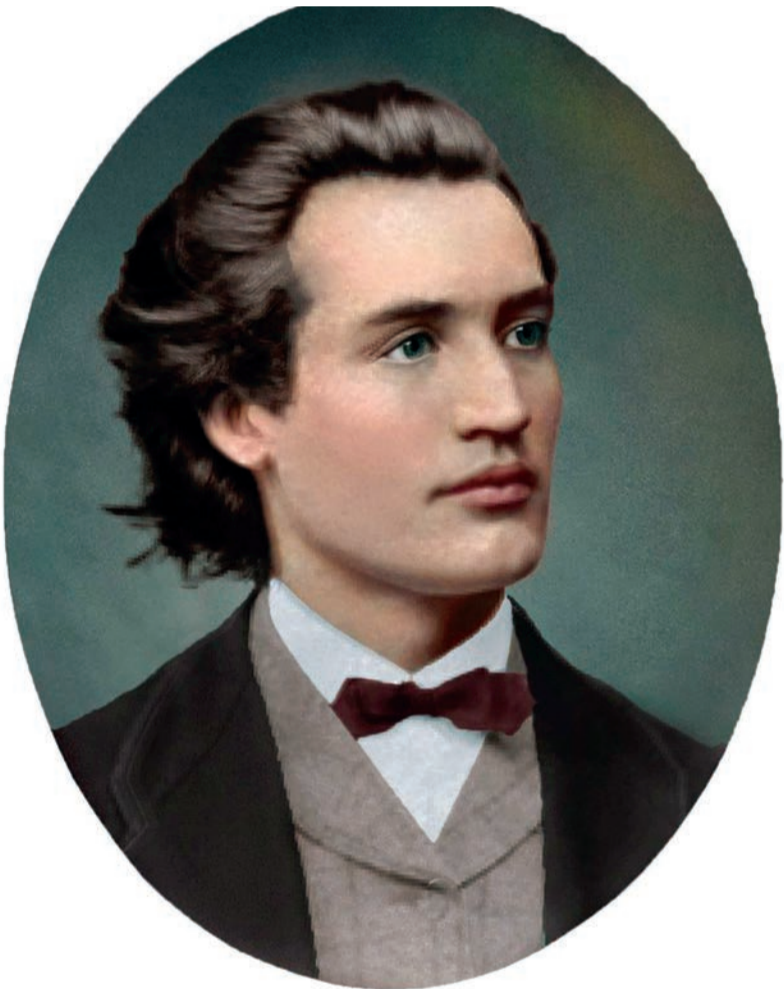
XXXI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 1-2/ СІЧЕНЬ 2020 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

М. Шибанько

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

До 170-річчя Міхая Емінеску

Міхай ЕМІНЕСКУ

СОНЕТ

Коли вже не сприйма розмаю розум,
лишається мелодія-молитва:
«Літаєш де, моя лелітко літа?
Явись, хоч тінню музики, з морозу!
Цей страх ніяк із себе я не вимну –
з ним знов і знов, і знов стаю на прю я.
Де ти, моя відродо-повітруле,
така жива, така земна і... зимна?!
Сміливіше спускайся нижче... нижче!
Схилися, як колись, як жду давно я!
У нас немає, поки що, вини ще
ні перед літом, ні перед весною.
Ця осінь і ця ніч – єдино-наші ніші
в злім передзим'ї... Мила, будь зі мною!»

(З румунської переклав Олег ГОНЧАРЕНКО)

У номері:

- Різдвяні та новорічні привітання ▶ стор. 2
- 30 років від заснування СУР у Бухаресті ▶ стор. 3
- Матеріали до Дня Соборності України ▶ стор. 4
- Офіційний список засновників СУР ▶ стор. 5
- Лауреати премії ім. Архипа Тесленка ▶ стор. 6
- «Козачок» на фестивалі «Балтійські зорі» ▶ стор. 7
- Перший український дитячий садок ▶ стор. 8
- Міжнародний фестиваль колядок у Сігеті ▶ стор. 9
- Живий Вертеп у Вишавській Долині ▶ стор. 10
- Успішного 2020 року нашим ювілярам! ▶ стор. 11
- «Слідами Міхая Емінеску» в Чернівцях ▶ стор. 12
- Флешмод з нагоди Акта Злуки ▶ стор. 13
- «Святий Миколай серед дітей» ▶ стор. 14
- Різдвяні традиції в країнах світу ▶ стор. 15
- Артистичні заходи 2019 року в Банаті ▶ стор. 16

ПРИВІТАННЯ

Міністр закордонних
справ України
Київ, грудня 2019 року

Шановний пане Петрецький!

Від імені Міністерства закордонних справ України та від себе особисто хочу щиро привітати Вас і всю українську громаду із 30-річчям Союзу українців Румунії!

За цей час Союз здійснив величезну роботу зі збереження та розвитку національної ідентичності, мови, освіти, традицій та культури румунських українців.

Завдяки цьому громада живе повноцінним життям, зокрема, у Румунії відкрито не один пам'ятник відомим діячам України.

Союз українців Румунії активно сприяє зміцненню дружби між нашими двома державами і народами, утворює імідж України як держави з давньою історією, багатою культурою та чіткими європейськими перспективами. Окремо хочу відзначити Ваші, пане Петрецький, зусилля як депутата парламенту щодо доведення до керівництва та громадськості Румунії правдивої інформації про агресію Росії проти України.

Союз активно діє також на міжнародному рівні у співпраці зі Світовим Конгресом Українців, роблячи таким

чином вагомий внесок у консолідацію всього світового українства.

Користуючись нагодою, бажаю Вам особисто, пане Голово, керівникам повитових філій Союзу українців та усій українській громаді Румунії міцного здоров'я, щастя, злагоди, процвітання, а також здійснення всіх планів та задумів.

*З повагою
Вадим ПРИСТАЙКО*

*Панові Миколі-Мирославу
Петрецькому
Голові Союзу українців Румунії,
депутатові Парламенту Румунії
Бухарест*

**Різдвяне привітання
Світового Конгресу Українців**

Від імені Світового Конгресу Українців хочу щиро привітати всіх українців і друзів України з нашим спільним величним святом – Різдом Христовим!

Завершуючи 2019 р., ми підсумовуємо нові успіхи СКУ, включно з просуванням величезного економічного потенціалу України під час міжнародних форумів та конференцій у Європі й Північній Америці та першого в історії Українського дня в Берліні, який дав можливість Проводу СКУ порушити пов'язані з Україною питання перед урядовцями, вченими та громадянським суспільством Німеччини.

Зв'язки між Україною та українською діаспорою й далі є міцними в спільному завданні відновити територіальну цілісність України, зокрема повернути Крим, припинити росій-

ську агресію та забезпечити звільнення всіх незаконно затриманих політичних в'язнів і заручників, а також у прагненні зміцнити незалежність та демократію в Україні.

Я переконаний, що разом український народ подолає кожен виклик, який постав перед ним на шляху до повної європейської і євроатлантичної інтеграції, та що на українській землі знову буде мир.

Коли ми зберемося в цей святковий час у родинному колі, згадаймо у своїх молитвах мужніх воїнів, які на передовій захищають Україну від іноземного агресора, та простягнімо руку допомоги тим, хто продовжує страждати від наслідків цієї несправедливої війни.

Я щиро вдячний за вашу посвяту, відданість і підтримку СКУ та впевнений, що разом, незалежно від країни проживання, – ми будемо й далі розбудовувати сильну українську націю для багатьох наступних поколінь.

Від імені Світового Конгресу Українців та своєї родини, дружини Адріянни і дітей – Романа, Данила, Лариси і Олени, бажаю Вам миру, злагоди, веселого Різдва та щасливого і благополучного Нового року.

Христос рождається!
Славимо Його!

Павло ГРОД
Президент

**Різдвяні Привітання від
Конгресу Українців Канади**

В цю пору року, коли ми збираємося за одним столом з рідними та друзями святкувати Різдво та Новий Рік, Конгрес Українців Канади дякує тисячам волонтерам, які служать нашій громаді по цілій Канаді, нашим щедрим жертводавцям та прихильникам! Ваша постійна підтримка та невтомні зусилля запевнюють, що наша громада залишається сильною та об'єднаною.

Ми молимося за наших сестер й братів в Україні й щоб з Новим Роком мир нарешті повернувся до України. Вже шість років вони хоробро захищають свою Батьківщину від жорстокої російської агресії. Нашим братам й сестрам потрібна наша підтримка й ми надалі будемо їх підтримувати.

Від імені Конгресу Українців Канади, складових організацій, провінційних рад та місцевих відділів, бажаємо Вам та Вашій родині Веселих Різдвяних Свят та Щасливого Нового Року!

Христос Родився! Славім Його!

Олександра ХИЧІЙ, національний президент
Конгресу Українців Канади

Шановні друзі!

Від імені Світового Конгресу Українських Молодіжних організацій (СКУМО) дозвольте привітати Вас з Новим роком та Різдом Христовим! Бажаємо міцного здоров'я, щастя, натхнення в роботі та успіхів у всіх добрих починаннях, та надії на краще майбутнє. Хай Новий рік принесе добробут та благополуччя у вашій сім'ї, мир та затишок у ваш дім та радість у вашій родині.

Також хочемо подякувати всім, хто був разом з нами у цьому році та разом з СКУМО, долучився до розбудови українського молодіжного руху та підтримки незалежності та демократії в Україні. Сподіваюсь, що наша співпраця продовжиться і в наступному 2020 році.

Дмитро ЛЕКАРЦЕВ,
Президент СКУМО

30 років від заснування Союзу українців Румунії відсвяткували у Бухаресті

19 грудня 2019 року в столиці пройшли урочистості, присвячені ювілейній даті – 30-річчю від заснування Союзу українців Румунії. Цю неурядову й неприбуткову організацію, яка входить до складу Європейського Конгресу Українців та СКУ, було проголошено в кінці неспокійного 1989 року – а саме 28 грудня. З такою ініціативою виступила група української прогресивної інтелігенції. Ще відтоді зафіксованою в статуті метою СуР є «захист прав осіб, що належать до української меншини, збереження прав та утвердження їх етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності, відродження та формування національної свідомості, боротьба за об'єднання українців Румунії, захист індивідуальних та колективних прав членів організації і зміцнення румунсько-українського співробітництва». Досить швидко осередки цієї організації з'явилися практично в усіх частинах Румунії, де компактно проживають українці. Завдяки діяльності її керівництва і членів українці в Румунії продовжують вивчати, берегти і передавати нащадкам свою рідну мову і традиції, свої самобутні звичаї та обряди.

На святкуванні були присутні чисельні делегації з усіх філій СуР, до складу яких увійшли найкращі представники місцевої української громади. Люди, різні за віком, статтю чи професією, проїхали сотні кілометрів для того, щоб засвідчити свою повагу засновникам, зустріти однодумців. В залі знаходилося як керівництво СуР усіх рівнів, так і її члени та активісти, учні, студенти та пенсіонери; вчителі, викладачі та професори; редактори, письменники та кореспонденти; директори учбових закладів та інспектори. На відкритті слово надалося

численним представникам румунських урядових структур: офіційним особам з міністерств та відомств, депутатам та керівникам інших національних меншин з Румунії. Найкращі вітання прозвучали від посольства України в Румунії, гостей та посадових осіб з України, Греції та Республіки Молдова, репрезентантів Українського православного вікаріату, Європейського конгресу українців та Всесвітньої координаційної ради України. Були також прочитані

вітальні листи з боку Президента Світового конгресу українців Павла Грода та від Міністра закордонних справ України Вадима Пристайка.

Очікуваною стала зустріч з частиною засновників і перших діячів СуР, які поділилися своїми згадками про події тридцятирічної давності. До них приєдналися й інші. В офіційному списку засновників нараховується понад 20 осіб. Їхні імена було урочисто зачитано на сцені. Учасники та організатори також згадали і вшанували хвилиною мовчання тих членів-засновників, які не дожили до цього моменту. Далі йшла мова і про стан української меншини на той час,

організаторські труднощі та випробування, пов'язані з післясоціалістичним періодом у країні. У наші часи справу засновників продовжують теперішні голови повітових організацій та головне керівництво СуР. У своїх виступах вони говорили про специфічні місцевостям проблеми, про досягнення і про плани очолюваних ними відділів організації.

На завершенні офіційної частини урочистостей з нагоди 30-річчя заснування Союзу українців Румунії організатори вручили гостям та учасникам заходу пам'ятні плакети. Художню частину розпочали наймолодші і найзавзятіші українці з Румунії – школярі. Після них виступали художні колективи, танцювальні групи, ансамблі та солісти з усіх повітових осередків СуР. Їхні виступи стали віддзеркаленням і проявом успішної роботи цієї організації, свідченням вдалого просування ідеї збереження національної ідентичності, згуртованості та розвитку української меншини, у розмаїтті нацменшин Румунії. Роботу та динамічний розвиток Союзу українців Румунії було також високо оцінено на рівні Європейського конгресу українців, який вважає «українців Румунії прикладом однієї з найуспішніших громад», а також підкреслює «важливу й вагому спільну працю в утвердженні української нації поза межами Української держави». То ж від нас, сучасників, ще раз велике і уклінне ДЯКУЄМО всім причетним до створення Союзу українців Румунії, а особливо тим з них, хто і по сей день плідно працює в цій організації. Вони не просто об'єднали українців в одне ціле, вони створили їм можливість гідно жити на рідній румунській землі, але й не забувати свого походження.

Ольга СЕНИШИН

«НОВОМУ ВІКУ» / «ВІЛЬНОМУ СЛОВУ» – 70!

Вільному слові – 70 років! 2019 року сповнилося 70 років від заснування першої української газети для українського населення Румунії «Новий вік». Це був перший та єдиний політичний та громадсько-культурний український двотижневик на той час, який виходив з-під друку під строгим наглядом редакторів Василя Білівського та Сильвестра Загородного, а пізніше, з 1959 року, Івана Колесника, Михайла Бодні, Валерія Гордуна, Оксани Мельничук, Алли Павлюка та інших. За цей період видання пройшло великий і тернистий шлях. Газета виходила під назвою «Новий вік» аж до грудня 1989 року, коли тодішній колектив газети, на чолі із відомими українськими поетами, письменниками та журналістами Румунії, як Іван Ковач, Ірина Ковач,

Михайло Михайлюк (і я серед них певний час була) та інші, вирішили перейменувати її на «Вільне слово». Можна з певністю стверджувати, що як у дореволюційні роки, так і після грудневої революції 1989 року газета «Вільне слово» – це не лише засіб інформування української спільноти Румунії про різні проблеми життя українців Румунії, про різні культурні події українців зі всіх повітів Румунії, де проживають українці, про шкільну і позашкільну діяльність учнів і вчителів українських шкіл Румунії. Газета, під керівництвом відомого і талановитого поета й журналіста Івана Ковача й його дружини Ірини Петрецької Ковач, продовжує плекати молоді літературні таланти, підтримує всіх тих, які роблять перші кроки на шляху літературної ниви, висвітлює життя й творчість українських поетів, письменників, культурних діячів, які

проживають в Румунії і поза її межами, наголошує на збереженні українського духу, української ідентичності в мультикультурному середовищі, вивченні і збереженні української рідної мови, культури, традицій та історії українців Румунії. Щиро й сердечно вітаю Вас та колектив газети із 70-річчям виходу першого номера ... 1949 року. Хочу, щоб ви знали, що ми всі, вся українська громада Румунії цінуємо Вашу довголітню працю. Ваша праця потрібна і відповідальна. Вона є вагомою підтримкою українського духу, зміцнення у людях віри та надії в майбутнє української спільноти в Румунії. Бажаю успіхів у творчому пошуку, натхнення, щастя, здоров'я, здійснення нових задумів та удач, злагоди та достатку Вам і вашим родинам!

З повагою
Марія ШТЕФАН

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ

Інформаційні матеріали до Дня Соборності України-2020

ПОСОЛЬСТВО УКРАЇНИ
В РУМУНІЇ

Бульвар Авіаторіор, 24,
Бухарест, Румунія

tel: (4021) 230 31 60 fax: 230 36 61
e-mail: emb_ro@mfa.gov.ua
www.mfa.gov.ua/romania

AMBASADA UCRAINEI ÎN
ROMÂNIA

Bulevardul Aviatorilor, 24,
București, România

13.01.2020 р. № 6138/29

Головному редактору
газети "Вільне слово"

п. Івану Ковачу

e-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Шановний пане Іване!

У зв'язку із відзначенням 22 січня 2020 року Дня Соборності України у додатку надсилаємо відповідний інформаційний матеріал, підготовлений Українським інститутом національної пам'яті, для можливої публікації у Вашому виданні.

Додаток: згадане.

З повагою,

Посол

Олександр Баньков

майдані в Києві відбулася не менш вагома подія – об'єднання Української Народної Республіки (далі – УНР) і Західноукраїнської Народної Республіки (далі – ЗУНР) в одну державу. Внаслідок невдач Української революції 1917–1921 року державність зберегти не вдалося. І як результат, упродовж ХХ століття українці змушені були кількаразово відновлювати її в боротьбі.

Є низка значень терміну “соборність”. Найбільш вживані з них: об'єднання в одне державне ціле всіх земель, заселених конкретною нацією на суцільній території; духовна консолідація всіх жителів держави, згуртованість громадян, незалежно від їхньої національності. Нарешті, соборність невіддільна від державності, суверенітету й реальної незалежності народу – фундаменту для побудови демократичної держави.

За часів радянського тоталітарного режиму проголошення незалежності УНР і День Соборності не відзначалися. Зі встановленням радянської влади всі українські свята були витіснені з суспільного простору. Пам'ять про об'єднання УНР і ЗУНР зберігали мешканці Західної України й українська політична еміграція в країнах Західної Європи й Америки. 22 січня там урочисто відзначали свято незалежності та соборності Української держави.

Перше по справжньому масштабне відзначення свята Соборності відбулося 22 січня 1939 року в Карпатській Україні в місті Хусті. Таким чином закарпатці нагадали про волю українців, висловлену на з'їзді Всенародних зборів у Хусті 21 січня 1919 року про приєднання Закарпаття до Української Народної Республіки зі столицею в Києві. Це була не просто маніфестація, а найбільша за 20 років перебування краю у складі Чехословаччини демонстрація українців за участю понад 30 тисяч осіб, що з'їхались до столиці Карпатської України.

У 71-у річницю Акта Злуки (22 січня 1990 року) в Україні відбулася одна з найбільших у Центрально-Східній Європі масових акцій – “живий ланцюг” як символ єдності східних і західних земель України. Понад мільйон людей, узявшись за руки, створили безперервний ланцюг від Івано-Франківська через Львів до Києва. Акція засвідчила, що українці подолали страх перед комуністичною партією і готові протистояти тоталітарному режимові. 26 років тому ця подія стала провісником падіння СРСР і відновлення незалежної України.

Історична довідка

Ідея соборності для українців завжди була актуальною та наріжною. Підтвердження розуміння українським народом єдності – незалежно від політичних кордонів, які розділяли нашу територію, – можна знайти у різних епохах. Так, наприклад, у «Топографічному описі Харківського намісництва», виданому в 1788 році, йдеться про народ, що проживає у трьох державах: Російській імперії (Лівобережжя і Слобожанщина), Речі Посполитій (Правобережжя) та в монархії Габсбургів (Галичина, Буковина і Закарпаття). У «Топографічному описі...» про українців йдеться: «...Коли вони збираються для поклоніння в Київ зі Сходу від Волги і Дону, із Заходу з Галичини і Лодомерії і ближче до Києва прилеглих місць, дивляться один на одного не як на іншомовних, але як на представників єдиного роду... всі ці розпорошені земляки і донині зберігають синівську повагу до матері своїх давніх країв міста Києва».

Прагнення до ідеалу монолітності народу, його об'єднання в соборній державі було притаманне різним національним рухам Європи. Хрестоматійні приклади втілення цього візця – об'єднання Німеччини й Італії у ХІХ столітті. Італійці навіть запровадили поняття для опису політичної програми об'єднання різних народів – іредентизм.

(Далі буде)

Щороку 22 січня у день проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки Україна відзначає День Соборності. Офіційно в Україні свято встановлено Указом Президента України «Про День соборності України» від 21 січня 1999 року № 42/99. 30 грудня 2011 року Указом Президента України день було перейменовано у «День Соборності та Свободи України». 13 листопада 2014 року Указом Президента України свято було відновлено як День Соборності.

Акт Злуки став історичним об'єднанням українських земель в одній державі. Він увінчав соборницькі прагнення українців обох частин України – Наддніпрянщини та Наддністрянщини – щонайменше з середини ХІХ століття. Це була основоположна подія для українського державотворення.

24 серпня 1991 року позачергова сесія Верховної Ради УРСР ухвалила Акт проголошення незалежності України. Його підтримали українці на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року. Ця подія стала відправною точкою для відліку історії сучасної Української державності.

Утім, історики цілком справедливо відзначають, що 24 серпня 1991 року насправді відбулося відновлення державної незалежності України. Вперше у ХХ столітті українська незалежність була проголошена 22 січня 1918 року ІV Універсалом Української Центральної Ради, а вже за рік (22 січня 1919 року) на Софійському

22 січня – День Соборності України

ФЕСТИВАЛЬ-КОНКУРС МИСТЕЦТВ «ЮНІ УКРАЇНСЬКІ ТАЛАНТИ РУМУНІЇ»

Союз українців Румунії організовує IV-ий випуск Фестивально-конкурсу «Юні українські таланти Румунії»

МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФЕСТИВАЛЮ-КОНКУРСУ:

Відродження, збереження і розвиток української культури в Румунії.
Виявлення юних талантів, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом.

Створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості.

ВІКОВІ КАТЕГОРІЇ:

I категорія – 6-9 років / 0-4 класи;

II категорія – 10-13 років / 5-8 класи;

III категорія – 14-17 років; / 9-12 класи;

IV категорія – 18-30 років / студенти та українська молодь Румунії.

НОМІНАЦІЇ:

Література:

1. поезія (2-4 поезії);

2. коротка проза (2-4 сторінки);

3. есе (2-4 сторінки).

Тексти на конкурс подаються на аркушах формату А4, надруковані шрифтом Times New Roman розміром 14 пунктів з міжрядковим інтервалом 1,5 пункти. Розмір вішованого тексту повинен бути не більше однієї сторінки.

Живопис:

1. Класичний живопис: пейзаж, портрет, натюр-морт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

2. Експериментальний живопис: пейзаж, портрет, натюрморт, акварельний живопис, жанрова картина, езотерика, естетика ню (оголена натура), анімалістика, архітектурний живопис (2-4 роботи).

3. Графіка (2-4 роботи).

Всі роботи повинні мати етикетку-опис: прізвище, ім'я автора (співавтор); назва твору; техніка створення; розмір (висота x ширина); дата створення.

Вокальне мистецтво

1. Солоисти, дуети: естрадний вокал; народний вокал; академічний вокал; джазовий вокал.

2. Інструментальна музика: скрипка, віолончель, баян, акордеон, гітара, фортепіано, духові інструменти.

3. Оригінальне мистецтво: художнє читання, естрадні мініатюри і т. ін.

Перевага віддається майстрам української літератури (проза, поезія, уривки з вистав).

Для участі записи подаються на цифрових носіях (USB флеш-накопичувачі, CD-диски), чи висилаються в електронному форматі. Цифрові носії повинні містити тільки 2 конкурсних треки, обов'язково української пісні чи інструментальної музики.

Просимо всіх бажаючих взяти участь у конкурсі надсилати оригінали чи копії робіт з поміткою «Pentru concurs» на адресу: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu, nr. 15, sect 1, București, а також і в електронному вигляді (e-mail: trona2007@gmail.com), до 15 червня 2020 р.

НАГОРОДЖЕННЯ:

Найвища нагорода – Кубок Гран-прі фестивалю, диплом Гран-прі фестивалю та грошова премія.

Перші міся будуть нагороджені Іменними кубками фестивалю, дипломами та грошовими преміями.

Другі та Треті міся будуть нагороджені дипломами та медалями фестивалю і грошовими преміями.

Усі учасники отримають грамоту за участь у фестивалі та 3 книги, видані Союзом українців Румунії.

Конкурсні твори оцінює журі (письменники, художники, артисти, діячі культури і мистецтв) за 10-бальною шкалою, на основі результатів голосування журі складається рейтинг і розподіляються міся в кожній номінації, а також по вікових категоріях.

Остаточний склад журі затверджується Комісією з питань культури Союзу українців Румунії за 10 днів до початку Фестивально-конкурсу.

Рішення журі оформляються у вигляді протоколу, є остаточними і оскарженню не підлягають.

Переможці конкурсу беруть участь у гала-концерті.

Питання з проведення фестивалю-конкурсу надсилайте на адресу trona2007@gmail.com

Телефони оргкомітету 021 222 07 37; 0751 109 169 (контактна особа – Михайло Трайста).

Офіційний список засновників Союзу українців Румунії – грудня 1989

L I S T A
membrilor-fondatori
ai Uniunii ucrainenilor din România

Numerele și prenumele	Adresa	B.I.	Profesia	Semnătură
1 Nicolae Corsiuc	Buc., str. Țărestiana, 7, Bl. 10, apt. 13, sect. 4	BZ 031044	scriitor	[Signature]
2 Ioan Covaci	Buc., șos. Colentina, 5 apt. 23, sect. 2	BN 255078	red. șef	[Signature]
3 Irina Covaci	Buc., șos. Colentina, 5 apt. 23, sect. 2	DK 920620	corector	[Signature]
4 Oressea Hortec	Buc., str. N. Cerga, 8, Bl. P 4-5, apt. 96, sect. 2	F 331818	învățătoare	[Signature]
5 Corneliu Irod	Buc., str. Irimicului, 3 Bl. 3, apt. 99, sect. 2	SE 363256	preot	[Signature]
6 Bogdan Ivașco	Buc., Calea Victoriei, 1-5, apt. 66, sect. 1	X 845816	medic	[Signature]
7 Kiril Kuțiuț-Kotrzyński	Buc., aleea Pricopan, 1, Bl. Rahova Vicina, 33, apt. 8, sect. 5	AD 839312	inginer	[Signature]
8 Iuliu Lazarciuc	Buc., str. Ceahlău, 6, apt. 18, sect. 6	BK 573718	redactor	[Signature]
9 Ihor Lemni	Buc., aleea Nișei, 7, apt. 77, sect. 4	DK 907451	economist	[Signature]
10 Irina Levinsehi	Buc., str. Roma, 44, sect. 1	AH 041970	scriitoare	[Signature]
11 Eugen Mihaiciuc	Buc., str. 14. Sădăc Gh., 8, Bl. 33, apt. 5, sect. 6	DA 289456	scriitor	[Signature]
12 Mihai Mihaiciuc	Buc., str. Cristian R., 1, apt. 18, sect. 2	BK 572478	scriitor	[Signature]
13 Ioan Mînteanșchi	Buc., șos. Pantelimon, 247, Bl. 54, apt. 40, sect. 2	AP 148767	profesor	[Signature]
14 Ioan Moisiuc	Buc., str. Grădina Bordei, 7, apt. 6, sect. 1	A.K. 880938	secr. de redacție	[Signature]
15 Nicolae Olexiuc	Buc., aleea Parva, 1, Bl. 21A, apt. 18, sect. 6	BZ 804307	maistru bucătar	[Signature]
16 Ioan Rebușarșă	Buc., Calea Serban Vodă, 286, Bl. 3A, apt. 95, sect. 4	DE 161181	lector univ.	[Signature]
17 Teofil Rebușarșă	Buc., Gura Ialomiței, 7, Bl. 8, apt. 215, sect. 3	DH 368147	scriitor	[Signature]
18 Corneliu Reguș	Buc., bd. L. Sălăjan, 27 Bl. Y9C, apt. 29, sect. 3	BE 555386	cercetător	[Signature]
19 Ioan Seredenciuc (Ivan Nepohoda)	Buc., Calea Griviței, 163, Bl. J, apt. 52, sect. 1	DK 931502	redactor	[Signature]
20 Stefan Teaciacu	Buc., bd. Gh. Duca, 1, apt. 16, sect. 1	DE 176603	inginer	[Signature]
21 Silvestru Zahorodni	Buc., Bd. Mărășești, 42, Bl. 1, apt. 70, sect. 3	BC 264390	scriitor	[Signature]

JUDECAȚIA RAȘNOV
SECRETORULUI I
BUCUREȘTI
Prezenta copie este legalizată cu originalul, aflat în dosarul nr. 261/1990 și legalizează de noi.
GRATIS
Efectuat pe 12.03.2008

ВИЗНАЧЕНО ЛАУРЕАТІВ ПРЕМІЇ ІМ. АРХИПА ТЕСЛЕНКА

Комісією Премії ім. Архипа Тесленка визначено лауреатів Премії ім. А. Тесленка, засновниками якої є Товариство "Опір Західної України" (м. Прага, Чеська Республіка) та редакція міжнародного незалежного чесько-українського літературного часопису "Мандрівник".

Протягом 2019-го року в редакцію "Мандрівника" свої твори надіслали різноманітні письменники, як-от: Іван Яцканин (м. Пряшів, Словаччина), Юлія Драгун (с. Новоселиця, Тячівський р-н, Закарпатська обл.), Лілія Стасюк (м. Хмельницький), Юрій Матевощук (м. Ланівці, Тернопільська обл.), Сергій Сиваченко (смт. Хорошів, Хорошівський р-н, Житомирська обл.), Володимир Поліщук (м. Кропивницький, Кіровоградська обл.) та ін.

Кращі твори письменників, як от Івана Яцканина, Юлії Драгун, Лілії Стасюк, Юрія Матевощука та ін. були надруковані в 1-му, 2-му та 3-му номерах 1-го 2019-го року видання "Мандрівника", із яких лауреатом Премії ім. А. Тесленка у номінації "Кращий прозовий твір, надрукований у "Мандрівнику" у 2019-му році" став Іван Яцканин за оповідання "Графік смерті", а лауреатом Премії ім. А. Тесленка в номінації "Кращий поетичний твір, надрукований в "Мандрівнику" у 2019-му році" за вірш "Єднаймося, браття!" стала Юлія Драгун. Окрім того окремою відзнакою головного редактора "Мандрівника" Олега Павлива була відзначена Лілія Стасюк за вірш "І сміх, і радість й гомін тут..."

Лауреатам спільно з дипломами будуть вручені творчі подарунки – збірку літературно-художніх та науково-документальних книг і поштівків, виданих Пресовим бюро Товариства "Опір Західної України" (м. Прага, Чеська Республіка) у 2014-2019

рр. й збірку 1-го, 2-го та 3-го номерів 1-го 2019-го року видання часопису "Мандрівник", а дипломанту спільно з відзнакою збірку 1-го, 2-го та 3-го номерів 1-го 2019-го року видання часопису "Мандрівник".

Урочисте вручення дипломів та творчих подарунків Премії ім. А. Тесленка відбудеться в липні 2020-го року в місті Івано-Франківськ (про місце та час проведення урочистої церемонії лау-

реати та дипломанти Премії ім. А. Тесленка будуть додатково повідомлені). З огляду на те, що Премія ім. А. Тесленка міжнародна і до неї були залучені письменники із країн зарубіжжя і, можливо, не всі лауреати та дипломанти Премії ім. А. Тесленка зможуть особисто відвідати урочисту церемонію вручення Премії ім. А. Тесленка, для тих лауреатів/дипломантів, котрі особисто не зможуть відвідати урочисту церемонію вручення Премії ім. А. Тесленка по обопільній домовленості між лауреатом/дипломантом Премії ім. А. Тесленка з редакцією "Мандрівника" дипломи та творчі подарунки Премії ім. А. Тесленка будуть надіслані лауреату/дипломанту поштою рекомендованим листом.

Разом з тим редакція "Мандрівника" оголошує проведення II Премії ім. Архипа Тесленка на 2020-й рік. Умови Премії ім. Архипа Тесленка незмінні (детальніше про умови в журналі української діаспори в Словаччині "Дукля" (№ 3, 2019 р.), газеті української діаспори в США "Свобода" (№ 28, 2019 р) й газеті української діаспори в Канаді "Гомін України" (№ 36, 2019 р.)).

З числа надісланих творів для 4-го номеру 2-го 2020-го року видання часопису "Мандрівник" на II Премію ім. А. Тесленка уже номіновані: письменниця і членкиня Спілки українських письменників Словаччини Ірина Мацко (м. Кошиці, Словаччина); письменник, член НСПУ і лауреат Премії ім. Остапа Вишні Іван Дубінін (м. Черкаси) та письменниця і перекладачка, кандидат філософських наук, членкиня НСПУ і старший науковий співробітник Київського літературно-меморіального музею ім. Максима Рильського Ольга Смольницька.

Зичимо успіхів та подальших творчих сил і натхнення лауреатам та дипломантам I Премії ім. А. Тесленка за 2019-й рік і номінантам II Премії ім. А. Тесленка за 2020-й рік!

Бог і Україна!

Редакція "Мандрівника"

Світлини:

1. Диплом лауреата Премії ім. Архипа Тесленка Івана Яцканина;
2. Диплом лауреата Премії ім. Архипа Тесленка Юлії Драгун.

РЕДАКЦІЯ ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ЧАСОПІСУ "МАНДРІВНИК"

ЧЕСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ЧАСОПИС "МАНДРІВНИК"

Adresa: Mgr. Oleg Pavliv (redaktor časopisu "Cestovatel"), Přílepská 1692, Roztoky u Prahy, 252 63, Czech Republic
E-mail: mandrivnyk@seznam.cz
Tel.: (+420) 776 243 165

м. Розтоки біля Праги № 35 / 2019 р.
24.12.2019

ПРИВІТАННЯ

Головному редактору газети "Вільне Слово"
Івану Ковачу

Вельмишановна редакція газети "Вільне Слово" й високоповажаний головний редактор газети "Вільне Слово" пан Іван Ковач,

Від імені міжнародного незалежного чесько-українського літературного часопису "Мандрівник", видавцем якого є Товариство "Опір Західної України" (м. Прага, Чеська Республіка) та головного редактора "Мандрівника" Мр. Олега Павлива вітаємо колектив редакції "Вільного Слова" й головного редактора «Вільного слова» пана Івана Ковача з прийдешнім Новим роком та Різдом Христовим і бажаємо всім Вам в новому 2020-му році всіх благ, миру і добра та звершень у Вашій благородній діяльності в збереженні й популяризації української культури та сподіваємося на подальшу з Вами плідну науково-літературну співпрацю.

Бог і Україна!
Зі щирою пошаною,

Редакція "Мандрівника"

ПОТРІЙНЕ СВЯТО: ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО, ОБРИЗАННЯ ГОСПОДНЄ І СТАРИЙ НОВИЙ РІК

Перший місяць року, січень, для нас українців є радісним місяцем, зокрема тому, що жителі села Бистрий, які живуть і працюють за кордоном повертаються до рідного села, щоб святкувати Різдво Христове, Новий Рік та Богоявлення Господнє в нашій православній церкві, у колі родин і друзів. За Юліанським календарем (старим стилем), у ніч з 13 на 14 січня ми святкуємо так званий «Старий Новий» рік. 14 січня має велике значення для християн, оскільки, цього дня відзначаємо потрійне свято: святителя Василя Великого, Обрізання Ісуса Христа та Старий Новий рік. Обрізання Ісуса Христа нагадує історичну подію, що сталася на восьмий день після народження Ісуса. Цьому святу треба приділяти особливої уваги, тому що, по-перше, таким чином ще раз наголошується, що Бог став справжньою людиною, чоловіком по плоті, по-друге, обрізання для юдеїв було ознакою приналежності до богообраного народу, а по-третє, обрізання було прообразом Хрещення, даного людям із прищестям у світ Сина Божого. Згідно з юдейським законом, кожен хлопчик, якому сповнилося вісім днів, був

обрізаний і діставав ім'я. Кожне ім'я мало певне значення: наприклад Адам – із землі, з якої була створена перша людина, Єва – прародителька всього людства, Марія – возлюблена, владичиця, бо вона була возлюблена Богом і з неї народився

Ісус є дуже підхідним, тому що дійсно Він Спаситель світу. Це ім'я Йому не дали люди, Його назвали з волі Отця Небесного, який об'явив це ім'я через Ангела. Ім'я Ісуса Христа означає для нас, віруючих, велика Сила, котра віддаляє всяку ворожу силу. Повторення молитви: «Господи Ісусе Христе, Сину Божий, помилуй мене грішного (грішну)!» піднесло багатьох людей до святого життя, визволяє від спокуси та від хвороби.

(За християнських часів обрізання тілесне замінило обрізання духовне. Про це свідчить апостол Павел, коли говорить, що у Христі ми «обрізані нерукотворним обрізанням, стягненням гріховного тіла плоті, обрізанням Христовим» (Кол. 2, 11). Новозавітне обрізання — хрещення, повинно бути обрізанням наших гріхів і вад, воно є обрізанням духовним через живе, постійне спілкування з Богом.)

Свято Обрізання Господнє говорить усім нам, щоб ми уважно іменували наших діточок, стараючись давати їм імена святих, імена, котрі мають певне значення, бо ім'я впливає на все життя людини.

отець Іван ЮРЧА

Владика Христос і т.д. Ніхто з юдеїв, не давав ім'я дитині без якогось значення, а це тому, що вони чекали на Месію. А що саме означає ім'я Ісус Христос? Ісус означає – Спаситель. Ім'я,

ОЛЕГ ПАВЛІВ

Голгофа України
1917—1921

УССівці

**Полк. Євгену Коновальцю (1891-1938)
присвячується**

**Заметіль й завірюха...
В Карпатах,
Марширують відважні бійці,
УССівські вірні солдати,
України сини-молодці!**

**Їм не страшно в бою умирати,
Не страшна завірюха й зима.
Україну ідуть визволяти
Із-під польського гніту й ярма.**

**Бо коли віроломно з Росії
Комуністи і Польща напали наш край,
В Україні не було надії
У тяжкі ЗУНРівські дні...
Тому знай!
Коновалець здійснив УССівські мрії
Дарував Україні УВО для борні!..
Із пошаною це пам'ятай!**

**м. Розтоки біля Праги,
31.12.2019 р.**

Вітаємо переможців Ансамблю «Козачок» та солістів з Румунії на Фестивалі «Балтійські зорі»

Десятеро танцюристів Ансамблю «Козачок» з Бальківців Сучавського повіту та чотири солісти – Петро Шойман з Балківців, Сіміна Колопельник з Реміт Марамуреського повіту, Анамарія Маркіш з Бистрого Марамуреського повіту та Александру Терцяну з міста Яси взяли участь з боку Союзу українців Румунії у IX Міжнародному фестивалі творчості української молоді "Балтійські зорі", який відбувся з 8 по 12 грудня 2019 року в Ризи, Латвія. Вони зайняли I місце у номінаціях «хореографія» та «вокал» у відповідних вікових категоріях.

Члени делегації СУР виступали з концертами на круїзному кораблі "Романтика" Рига-Стокгольм, відвідали столицю Латвії – місто Рига та столицю Швеції – місто Стокгольм.

Мета фестивалю – популяризація української традиційної культурної спадщини, зміцнення міжнародних контактів та культурних зв'язків, обмін знаннями,

культурними та народними традиціями і досвідом, розширення світогляду.

Міжнародний фестиваль молодих талантів «Балтійські зорі» був організований Українським центром молоді та дітей в Латвії. Союз українців Румунії забезпечив витрати щодо транспорту, проживання та харчування для молодих українців Румунії. Вітаємо переможців!

Христина ШТІРБЕЦЬ

Перший український дитячий садок з програмою продовженого дня при Педагогічному лицю ім. Тараса Шевченка

Наприкінці лютого 2019 р. пан Микола-Мирослав Петрецький, депутат Румунського Парламенту, голова Союзу Українців Румунії, пан Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії – Філія повіту Марамуреш, разом із директором Педагогічного лицю ім. Тараса Шевченка Василем Куреляком, здійснили спільне засідання відносно розвитку українського шкільництва в Румунії. Під

час засідання розмова велася про покращення виховного та навчального процесу даного закладу. Була поставлена мета створити два 9 класи (педагогічного та філологічного профілю) для 2019-2020 шкільного року та заснувати садок з програмою продовженого дня.

Для досягнення цієї мети треба було зробити багато важливих кроків, серед яких зазначаємо:

- отримання авторизації нового філологічного профілю для лицю та дошкільного рівня навчання з сторони Румунського Агенства Забезпечення Якості Навчання (ARACIP);

- проведення зовнішнього оцінювання лицю для існуючих профілів (педагогічного та природничого) з сторони Румунського Агенства Забезпечення Якості Навчання (ARACIP);

- залучення усіх педагогічних кадрів, і не тільки, з метою створення бази даних відносно реалізації цієї мети;

- проведення за період лютий – червень 2019 р. трьох оцінювань зі сторони Шкільного Повітового Інспекторату Марамуреш відносно навчального процесу;

- заповнення різних бланків та протоколів комісією, що займається якістю навчання лицю;

- постійний зв'язок з головою Союзу українців Румунії паном депутатом Миколаю-Мирославом Петрецьким для розв'язання усіх набутих проблем;

- однією з особливих проблем – це було запізнення перевірки зі сторони Румунського Агенства Забезпечення Якості Навчання через те, що міська рада Сігету Мармаціей не наділила кошти для проведення цієї перевірки;

- на початку липня 2019 р. пан Микола-Мирослав Петрецький, депутат Румунського Парламенту, голова Союзу українців Румунії, пан Мирослав Петрецький, голова Союзу українців Румунії – Філія повіту Марамуреш, разом із директором Педагогічного лицю ім. Тараса Шевченка Василем Куреляком, звернулися до голови повітової ради Марамуреш пана Габріела Зетя з метою вирішення фінансових проблем;

- на звернення пана депутата повітова рада Мараморощини негайно виділила кошти розміром 55.522 левів для проведення авторизації та створення садочку;

- в продовж серпня 2019 р. приміщення для садочку з програмою продовженого дня та приміщення санітарно-гігієнічного призначення відремонтовано і це дало можливість розгортати зовнішню перевірку;

- 30 серпня 2019 р. наш заклад отримав авторизацію щодо заснування дошкільного навчання та філологічного профілю зі сторони Румунського Агенства Забезпечення Якості Навчання і було видано наказ міністра освіти Румунії;

- на початку вересня наш заклад започаткував два 9 класи (один клас – педагогічний профіль - 28 учнів, а другий клас – філологічний - 23 учні);

- 2 жовтня 2016 р. Шкільний Інспекторат повіту Марамуреш надав рішення про започаткування садочку з програмою продовженого дня;

- наприкінці жовтня 2019 р. проведено ще одне зовнішнє оцінювання для існуючих профілів (педагогічного та природничого) зі сторони Румунського Агенства Забезпечення Якості Навчання, яке успішно завершено, і видано наказ про функціонування;

Слід зазначити, що першими виховательками стали Гербіль Ана-Марія та Каліна Александра, які на даний час виховують 16 українських дітей.

Особливо дякуємо пану Миколі-Мирославу Петрецькому, депутату Румунського Парламенту, голові Союзу українців Румунії, пану Мирославу Петрецькому, голові Союзу українців Румунії – Філії повіту Марамуреш, за допомогу та підтримку. Пан депутат надав з власних коштів 5 стипендій для учнів 9 класів та кошти для придбання меблів. Дякуємо пану Мирославу Петрецькому, голові Союзу українців Румунії – Філії повіту Марамуреш, який надав 10 стипендій. Дякуємо пану Маріусу Калена, що подарував ліжка для дошкільнят.

З цієї нагоди дякую усім педагогічним кадрам, і не лише, що залучилися до проведення цього оцінювання і запровадження та розвитку українського шкільництва. Також дякуємо усім родичам з українських сіл Мараморощини, які довіряють нам виховувати та навчати їхніх дітей для збереження нашої української ідентичності.

З особливою повагою
Василь КУРЕЛЯК,
директор Сігетського педагогічного лицю
ім. Тараса Шевченка

ХХVII-ий ВИПУСК МІЖНАРОДНОГО ФЕСТИВАЛЮ УКРАЇНСЬКИХ КОЛЯДОК ТА ЗИМОВИХ ОБРЯДІВ

11 січня 2020 року в місті Сігету-Мармаціей відбувся ХХVII-ий Міжнародний фестиваль українських колядок та зимових обрядів. Учасникам фестивалю можна було побачити зимові обряди українців у Румунії. На фестивалі представилися групи колядників із Арадського, Ботошанського, Карашсеверінського, Клузького, Марамуреського, Сатумарського, Сучавського, Тіміського і Тульчанського повітів Румунії та з України (Києва, Верховини та Великого Бичкова).

Захід був проведений за фінансовою підтримкою СУР та старанням голови Марамуреської філії Мирослава Петрецького і членів комітету повітової філії СУР. На Фестивалі були присутні Микола-Мирослав Петрецький – депутат та голова СУР, Олександр Баньков – посол України в Румунії, Мирослав Петрецький – голова Марамуреської філії СУР, священник Микола Лаврюк – радник Сігетської міської Ради, радник Повітової Ради Данієла Оніца-Івашку, Ярослав Скуматчук – перший заступник голови Верховинського району Івано-Франківської області, голови повітових і місцевих філій СУР та інші.

Фестиваль почався у суботу рано зі Святою Літургією в Українській православній церкві, відправленою священником Миколою Лаврюком. Учасники фестивалю почули Слово Боже та прекрасні церковні колядки. У своїй проповіді св. М. Лаврюк подякував організаторам цієї події, а саме голові СУР Миколі-Мирославу Петрецькому та гостям з України і нагадував не забувати рідну українську мову й Слово Боже.

Після Святої Літургії, яка відбулася в Українській православній церкві, парад колядників, одягнутих в народних костю-

мах, пройшов центром міста Сігету-Мармаціей від православної української церкви – до Школи музики та мистецтв ім. Джордже Енеску, де колядники та артистичні гурти представляли колядки, новорічні і різдвяні звичаї та обряди.

Фестиваль було відкрито Головою Союзу українців Румунії, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким та головою Марамуреської філії СУР Мирославом Петрецьким, які привітали всіх учасників заходу.

На фестивалі виступили 30 гуртів колядників не тільки з населених пунктів Марамуреського повіту, а також із різних повітів Румунії, де проживають компактно українці. Цікаво було почути різноманітні специфічні колядки, які були представлені на сцені фестивалю. Чудовий виступ мали також і наші гості з України де учні Буштинської школи мистецтв та народний ансамбль «Тисяночка», які представив сценету „Вертеп“ та колядки гуртів «Лісоруб», «Баранки» с. Великий Бичків, Кисва та Верховини.

Основна мета фестивалю спрямована на збереження та успадкування українських, традицій, обрядів. Традиція, яка походить від лат. traditio (переказ, звичай), означає елементи культури, що передаються від покоління до покоління і зберігаються протягом тривалого часу. Традиції присутні в будь-якому суспільстві і практично в усіх сферах культури. Вони залишаються основним фактором кожного народу і представляють характеристику його існування. Таким чином, національні меншини в Румунії, включно українська через Союз українців Румунії, зберігають свої традиції, звичаї та обряди.

Роман ПЕТРАШУК

85 років від дня народження українського поета Василя Симоненка

У суботу, 4 січня, з 15 до 18 години вечора в осередку Бухарестської філії СУР відбувся колоквиум на тему «85 років від дня народження українського поета Василя Симоненка».

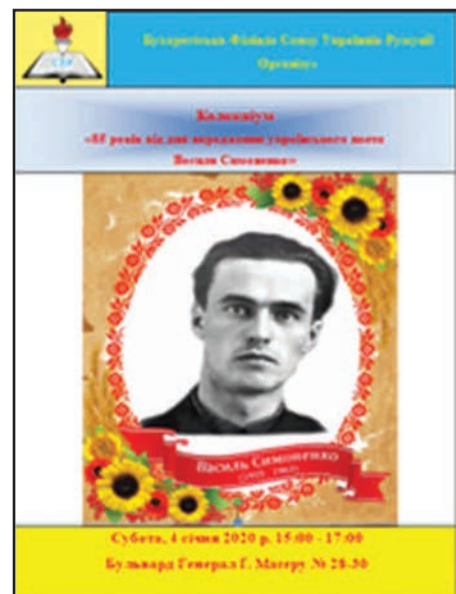
Письменник Корнелій Ірод розповів про життя і творчість великого українського поета.

Також було представлено документальний фільм «Василь

Симоненко» із серії «Гра долі», створеного студією VIATEL. Фільм був затитрований на румунську мову Михайлом Гафією Трайстою.

Захід закінчився ліричним моментом: актор Штефан Апостол продекламував п'ять віршів Василя Симоненка, перекладених румунською мовою Штефаном Ткачуком, а також Михайло Гафія Трайста прочитав у власному перекладі оповідання Василя Симоненка: «Вино з троянд» та «Весілля Опанаса Крокви».

Учасників заходу дуже зворушили життя і творчість Василя Симоненка. Дехто провів паралель між українським поетом та румунським поетом Ніколаєм Лабішем.

Михайло ТРАЙСТА

Живий Вертеп у традиції села Вишавська Долина – Мараморощина

Український народ дістав величезну історичну спадщину від своїх попередників – літописних слов'ян, а також трипільців, кіммерійців, скіфів, сарматів та іншої людності, що мешкала у свій час на території сучасної України. І ніколи не губився зв'язок його поколінь. Не було розриву в переході від старих до нових соціально-економічних станів, морально-побутових уподобань, культурно-релігійних традицій. Важливою особливістю генезису українського етносу є те, що територія, на якій піднялася його цивілізація, являла собою поле перехрещування культурних, політичних і, звичайно, релігійних впливів між Сходом і Заходом. Ця цивілізація зберегла і трансформувала в собі здобутки різних культур. Вона мала всі передумови для того, щоб розвивати в себе багату культуру, побудовану на слов'янському ґрунті шляхом синтезу обох цих впливів.

Прояви романтичних почувань, зразки витончених ідеалізацій лежать в основі розмаїтих форм ментальності народу – піснях і легендах, переказах і казках, звичаях і обрядах, віруваннях.

На життєвому шляху людини, етнічної спільноти чи людства загалом, поруч із обтяжливими турботами щодення існують моменти, осяяні стремліннями до краси і довершеності, які завжди виділяються на тлі не досить доброзичливої буденності.

Найбільшим, найголовнішим українським родинним, громадським і релігійним святом у річному циклі зимових свят – «брумалій». Зване було в давнині святом «Корочуна», тепер – Різдво. Це – винятково багате, радісне, велике свято, що вирізняється своєю особливою обрядовістю, оригінальністю етнографічних елементів, які збереглися й досі в українських селах Мараморощини.

Один з найбільш яскравих та цікавих явищ обрядів зимового циклу це народний театр – вертеп. Українському вертепу довге життя. Він і зараз живий в усіх українських селах Мараморощини: Луг над Тисою, Кричунів, Вишавська Долина, Русково і т.д. Після грудневої революції 1989 р., в місті Сігету Мармаціей Союз українців Румунії організує щороку “Міжнародний фестиваль колядок та зимових обрядів українців Румунії”, в якому беруть участь різдвяні “бетлегемі”, “віфлеєми”, “вертепи” і колядники всіх українських сіл Мараморощини, а також з інших повітів Румунії, де прожи-

вають українці та запрошені гурти колядників з України та інших країн.

Мені довелося спостерігати і занотувати «живий» вертеп у своєму домі, а також у церкві села Вишавська Долина. Це село розташоване на лівому березі бурхливої, в'ючої, «наче змійка» поміж горами, вкритими густими лісами, синьої, як небо в ясну погоду, – річки Тиси. Незважаючи на те, що населення села кожний день в контакті з містом, в селі зберігаються традиційні обряди, як, наприклад: зведення до купи овець, що у мові жителів села називається «міра», обряд, який відбувається на початку травня. Особливо затримались красиві звичаї та традиції при святкуванні Великодніх і Різдвяних свят, між якими відзначається народний театр-вертеп, тобто в мові жителів цієї місцевості – «Віфлеєм».

«Живий» вертеп села Вишавська Долина – специфічний фольклорний театр костюмованих виконавців, віломий під назвою «Віфлеєм», а його виконавці – «віфлеємці» або «бетлегемі».

Текст вертепу я записала від Гаврила Клепуща, жителя села Вишавська Долина, оскільки учасники вертепу записують собі тільки свою роль на окремий листок, що взагалі пропадає.

Як пригадують люди старшого віку, і це підтвердив і священник в селі Вишавська Долина, Віфлеєм появився приблизно 100 років тому назад і був взятий із села Луг над Тисою. Кілька старих лужанських людей пригадують, що Віфлеєм або Бетлегем, як називають його лужани, появився в селі приблизно 1910-го року і був запозичений з України. Вони розказували, що коли їм було 5-6 років, у село прибув один українець по імені Маркович, письменна людина, що склав за євангельським оповіданням про народження Ісуса Христа «притчі», тобто діалоги персонажів релігійної дії, підібрав виконавців з-поміж парубків села і навчав кожного виконувати свою роль.

Можливо, це був той самий відомий український етнограф Микола Маркевич, а можливо – це тільки випадкова аналогічність прізвищ. Певно, можна сказати тільки те, що вертепна драма появилася в українських селах Мараморощини на початку ХХ-го ст. і була перенесена з України – Закарпаття – письменною людиною на прізвище Маркович.

В основу релігійного дійства вертепної драми, як і шкільних п'єс 16-18-их ст., покладено єван-

гельське оповідання про народження Ісуса Христа. Композиція вертепної п'єси нескладна. Драматизм досягається не сюжетом, а дійовими особами, швидкою зміною ситуацій. Звідси – комічний діалог, гумор і сатира, через які виразно розкривається характер персонажів. Основою дійства виступає сміх, скерований на викриття негативних вчинків певних верств суспільства, аморальності, гарячкових борсань володарів, правителів серед ілюзій у пошуках щонайменшого ствердження свого безсмерття, довічності панування. Комізм створюється цілим арсеналом різноманітних засобів, зокрема, широко використовується інтонаційне переосмислення деяких слів і зворотів.

Звичайно, текст вертепу-віфлеєму, давнього і сучасного, не відбігає далеко від сюжету сповіщення народження Христа, принагідних інтермедійних вставок, забарвлених тутешнім колоритом. Діва Марія народила сина, майбутнього Спасителя – Месію, у печері-вертепі, де на ніч заганялася худоба. Тоді якраз на небі з'явилася зірка. Царі ідуть поклонитися маленькому Ісусу. Почувши про народження Христа, Ірод-Цар Юдейський засмутився, бо в особі Ісуса він побачив потенційного ворога і замислив знищити його. Царі, яких зустрів Ірод, обіцяли йому, повертаючись додому, розповісти про все. Але ангел порадив їм повертатись додому іншим шляхом, аби не стали причетними до здійснення лихого наміру. Йосипу ж ангел наказав тікати з дружиною Марією та сином до Єгипту. Однак, розлючений Ірод звелів своїм воїнам винищити всіх малих дітей. Так написано в Новому Завіті. Правда, у біблійному оповіданні бракує деяких епізодів, присутніх у вертепній драмі. Їх запозичено з апокрифів, де канонічні євангельські розповіді тлумачились у язичницькому, народно-побутовому дусі. Зокрема, по-життєвому подається картина сприйняття звістки пастухами народження Христа, які приносять подарунки і благають взамін щедрот і допомоги у важкій праці. Головний герой п'єси – новонароджена дитина, Христос, присутній як символ неминучого визволення поневоленого народу чи окремих людей, котрі з polegшенням залишають за уявною межею неспокій, тривоги, що гризли душу впродовж пройденого року.

(Продовження на 12 стор.)

Ельвіра КОДРЯ

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ НАШ КОЛЕГА, ДРУГ І СПІВПРАЦІВНИК ФЕДІР СОПКО

Сумна і несподівана вістка дійшла до нас перед Новим Роком. 30 грудня 2019 року, по дорозі з міста Бая Маре до села Ардусат в машині свого найменшого сина Андрія перестало стукати серце нашого приятеля й колеги Федора Сопка. В останній час він дуже хворів. Більше мешкав у місті Бая Маре, перед Новим Роком бажав побачити ще раз хату на селі, де прожив більший період і де вчителював 27 років.

Покійний народився 1 січня 1942 року в селі Зоріле Караісеверінського повіту, в Банаті, в багатодітній родині селянина. Сім'я складалася з 11 осіб.

Як і його брат Василь, покинув цей світ недавно, в 77 років, в листопаді 2017 року, а Федя, бо так прозивали Федора, прожив ще біля двох років. Першого січня 2010 року мав сповнити 78 років.

Можливо, що є така доля на цій землі, що братя слідуєть один за другим в сім'ї, де їх багато.

Федір закінчив початкову школу в ріднім селі, а гімназію в Копашилі, як і його брат, а до ліцею поступив в Тульчу, де мав колегу панну Карабін – знамениту диригентку хору «Задунайська Січ». Після розсунування українського ліцею в Добруджі, разом із тульчанською молоддю, він переселився до українського ліцею ім. Тараса

Шевченка в Сігет. Там, у Сігеті, я пізнав Федора Сопка. Він був старшим від мене на два роки.

Після ліцею працював учителем у різних марамороських селах. Федір старався удосконалити свої знання і закінчив у м. Бая Маре дворічне педагогічне училище, а в Бухаресті

Факультет румунської і російської мов. Працював професором у селі Ардусат у восьмирічній школі, де довгий час був директором школи.

У цім селі одружився і від першої дружини мав двох хлопців – Еміл та Флорін, які поженілися і мають уже своїх дітей. З різних причин

розлучився з першою і побрався з другою жінкою, професором румунської мови, з якою працював разом у тій самій школі до 2000 року.

Коли його здоров'я ослабло і вийшов на пенсію після 27 років учителювання.

З дружиною Марією мав ще одного сина Андрія, який у свою чергу подарував татові внучку Теодору, яка дуже до діда тулилася, любила діда на радість його останніх днів.

Переселившись до м. Бая Маре, Федя зв'язався з нами, з нашою організацією СУР і від 2001 р. почав працювати з нами, писати статті до Сурівської преси.

На мою рекомендацію, маючи на увазі, що в селі Мікула, Сатумарського повіту в школі бракував викладач української мови, пішов до цього села Сопко Федір. Там попрацював один рік, далі повернувся на Марамороцину і зблизився більше до нашої організації. Сопко був кореспондентом журналу «Curierul ucrainean» від 2005 до 2010 року і головою Баямарської організації СУР від 2002 до 2009 року.

Свідомий українець і добрий фахівець, був оцінений всіма тими, з якими працював, і всіма знайомими.

У своїх статтях висловлював свою незадоволеність тими, котрі неусвідомлюють чи відмовляються своєї рідної мови.

У селі Ардусат мої три колеги: Оксана Флореску, Кріна Козма та Михайло Біланюк разом із їх родинами і багато народу відправили Федора Сопка в останню дорогу.

Вічна пам'ять нашому колезі!

Хай буде йому земля пухом!

Степан БУЧУТА

ЗДОРОВИМО ВАС І БАЖАЄМО ВСІМ УСПІШНОГО 2020 РОКУ!

СІЧЕНЬ

1. Євсебія ФРАСИНЮКА (1 січня 1947 р.) – уродженця Буковинського краю, випускника Серетського українського ліцею та Яського університету. Після закінчення факультету працював викладачем української мови в рідному селі Негостина та займав посаду директора. Переклав на румунську мову «Сад божественних пісень» Г. Сковороди. Українською мовою вийшли при СУР його книжки літературних есе і публіцистики - «Живу рідним словом» та «Ключ до «Саду Божественних пісень» Григорія Сковороди.

2. Анну САМБОР (7 січня 1950 р.) – марамороську українку (з дому Григораши) із с. Луг над Тисою, Марамороцина, випускницю Українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Факультету іноземних мов Бухарестського університету, викладача української та румунської мов у рідному селі, де посідала і посаду директора школи до виходу на заслужену пенсію. Любов до всього рідного українського передавала з генерації в генерацію своїм вихованцям та рідним дітям. Мати двоїх дітей – сина Олександра та дочки Лоредани – викладача в м. Клужі. Бабуся трьох онуків, якими, як молода бабуся, гордиться – Юрчиком, Яринкою та Мішком. Активно брала і бере участь у всіх подіях, організованих СУР. За вагомий внесок в підтримуваних викладання української мови в Румунії і співпрацю з «ВС» нагороджена медаллю з нагоди 65-річчя часопису «ВС». На VIII-ому З'їзді СУР була переобрана до Президії СУР та заступником голови. Успіхів на такій відповідальній посаді!

Вітаємо з 70-літтям!

3. Івана РОБЧУКА (11 січня 1936 р.) – уродженця Сучавського повіту, випускника Серетського українського ліцею і Факультету іноземних мов Бухарестського університету, д-ра філологічних наук, довгі роки першого заступника голови СУР та голови комісії з питань культури при СУР, головного редактора газети «Curierul ucrainean», автора книг з діалектології, книги публіцистики та редактора низки книг. Батька двоїх дітей та дідуся 6 онуків.

4. Дмитра ЧЕРНЕНКА (16 січня 1956 р.) – вихідця задунайських українців, полковника у відставці, голову Тульчанської повітової організації СУР, члена Президії та заступника голови СУР. Активно і віддано веде свою громаду в душі українства, організовуючи гарні артистичні заходи на землі задунайських козаків. Разом із СУР було встановлене погруддя національному поету України Т.Г. Шевченку в м. Тульча та придбано нове приміщення для цієї організації.

5. Джету ПЕТРЕЦЬКУ (23 січня 1966 р.) – уродженку марамороського українського села Луг над Тисою, випускницю Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде та Дрогобицького Державного Факультету Музики (Україна), викладача музики I ступеня, активного і талановитого керівника хору «Ронянські голоси», керівника молодіжного ансамблю танців «Соколята», які дуже часто виступають як з ронянськими місцевими традиційними танцями, так і з українськими з України. Багато успіхів у подальшій праці! Завжди успішно виступає з хором на сценах Румунії та за кордоном. Одна з найпомітніших подій державного рівня, де

хор «Ронянські голоси» виступив на найвищому професійному рівні, – це «Добрий вечір, Україно!» в Оперному залі міста Клуж-Напока та в Києві. Працює над європейськими проектами, пов'язаними з освітньою працею. Старається виховувати нове покоління як для Верхньорівнянського хору, так і для місцевого танцювального ансамблю! Викладач музики єдиного україномовного ліцею ім. Тараса Шевченка в м. Сігеті. Мати двоїх дітей та бабуся двоїх внуків, яких любить і які приносять їй радості.

6. Гаврила МІКОЛАЙЧУКА (28 січня 1952 р.) – уродженця найбільшого українського марамороського гірського села Русь-Поляни. З 1995 р. перебирається разом із сім'єю до Араду, на низовинні родючіші землі. Він голова Арадської організації СУР.

7. Анну ГАНЦІГ (30 січня 1960 р.) – викладача української мови в с.Тирново, технічного секретаря Арадської організації СУР. Бажаємо подальших успіхів у виховній праці для піднесення і збереження української мови в цьому регіоні.

Вітаємо з 60-літтям!

8. Штефана КІФУ (31 січня 1965 р.) – уродженця українського с. Русь-Поляна, Марамороцина, викладача фізкультури, голову місцевої організації СУР, члена талановитого полянського мужчинського гурту «Легіні».

Вітаємо з 55-літтям!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

«СЛІДАМИ МІХАЯ ЕМІНЕСКУ В ЧЕРНІВЦЯХ»

К оли мрія співпадає з планом, то подія точно відбудеться. Ось так керівництво Яської філії Союзу українців Румунії відгукнулось на прохання та мрії своїх членів побувати в Чернівцях та відвідати місця, де жив та навчався румунський поет Міхай Емінеску, запропонувавши Раді СУР подію «Слідами Міхая Емінеску в Чернівцях», присвячену пам'ятним місцям міста Чернівці з метою відзначення 170 річниці з дня народження світоча румунської літератури, який не мало років прожив у Буковині.

Напередодні цієї поїздки, користуючись подіями, організованими Яською філією СУР, за останні два місяці наші члени мали можливість відвідати місця, пов'язані з М. Емінеску в Ясах: це музей «М. Емінеску», липа та пам'ятник у парку Копоу, Центральна університетська бібліотека «М. Емінеску», пам'ятник М. Емінеску біля бібліотеки та інші місця.

10 січня делегація Яської філії вирушила в дорогу слідами М. Емінеску до міста Чернівців. Намір був відвідати й музейний комплекс М. Емінеску в селі Іпотешти, а також і Ботошанську філію СУР, але із-за об'єктивних причин цього не вдалось здійснити.

У перший день нашого дослідження й документації ми відвідали мерію міста Чернівці та провели цікаву дискусію з мером, паном Каспруком Олексієм Павловичем та завідувачими департаментів культури та освіти про майбутню співпрацю між департаментами міської Ради м. Чернівців та Яською філією, Національним коледжем мистецтв «Октав Банчіла» та іншими закладами освіти та культури міста

Яс. Учасники дискусій обмінялися контактними даними та домовились за короткий час обмінятися своїми міркуваннями стосовно майбутньої угоди про співпрацю у сферах, що цікавлять обидві сторони.

Прибування нашої делегації в м. Чернівці продовжувалось відвідуванням Буковинського мистецького центру відродження та сприяння розвитку румунської

традиційної культури, де члени нашої делегації, представники навчальних закладів м. Яси мали нагоду провести з головою Центру, паном Юрієм Левчиком цікаві дискусії з питань, що становлять спільний інтерес, дізналися про діяльність цього закладу та про труднощі, з якими вони стикаються, визначили можливі напрямки подальшої співпраці, враховуючи, що багато учнів, які навчаються в цьому центрі, продовжують навчання в Румунії в Національному коледжі мистецтв "Октав Банчіла" та Університеті мистецтв Яс, а також в інших містах Румунії. В кінці зустрічі від імені Союзу українців Румунії

наша делегація подарувала для учнів центру кілька книг та часописів, які видаються СУР, а члени нашої делегації, чутливі до труднощів, з якими стикається керівництво Центру, з власної ініціативи зібрали та зробили невелику фінансову допомогу.

Наступного дня наша делегація відвідала Національний університет імені Юрія Федьковича у супроводі путівника, хорошого знавця української та румунської мов, справжнього професіонала в цій галузі, людини, яка займається своєю роботою із завзяттям та зацікавленням, щоб передавати своїм слухачам якомога більше інформації, посипаних жартами, скуштованими аудиторією. Це була гарна можливість для членів нашої організації отримати багато корисної інформації про історію будівлі та освіти взагалі в Україні, про важливих особистостей з Румунії, які навчалися чи проживали деякий час у Чернівцях.

Учасники навчального візиту мали змогу познайомитись також із старою частиною Чернівців, з вулицями, брукованими кубічним каменем, зі старими будівлями, багато з них з часів Австро-Угорської імперії, під час оглядової екскурсії центральною частиною м. Чернівці (Театральна площа, Центральна площа, пам'ятники Тарасу Шевченку та Міхая Емінеску, площа Філармонії, площа Святої Марії, вул. Ольги Кобилянської, Кафедральний собор Святого Духа, Румунський культурний центр ім. Євдоксія Гурмузакі т.і.).

(Далі буде)

Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУР

Живий Вертеп у традиції села Вишавська Долина – Мараморощина

(Закінчення. Поч. на 10 стор.)

У цілому, вертеп на Мараморощині є проявом загально-української ментальності. Дійові особи вертепу:

- Два ангели
- Чотири пастирі
- Ірод
- Зелений цар /Король
- Червоний цар

- Білий цар
- Старий /Дідо
- Чорт
- Фарісей/ Книжник/ Жид
- Баба

Учасники представляють різдвяну виставу, вивчену від пра-прадідів, що зберігається з давен, виставу великої краси і артистичної удосконалісті, яка збагачує душу кожного українця.

Свято Різдва зберегло й досі все те, що пов'язане було в ті далекі часи з хліборобським заняттям, з пастухуванням; єдністю і святістю родини; шануванням пам'яті родини; істотні риси українця: працьовитість, гостинність, чесність, доброта, співучість. Це свято є нашим документом глибокої доісторичної дійсності, не лише вірувань, світогляду, але й наших культурних, політичних та економічних зв'язків, а також від-

МІЖНАРОДНИЙ ФЕСТИВАЛЬ КОЛЯДОК У СІГЕТІ

Так, як кожного року, українці збираються в Сігеті, щоб гучно і святково відзначити закінчення великих зимових свят і відновити колядки, тож і цього року відбулася ця зустріч.

Цього року 11 січня Марамороська Філія СУР, його голова пан Мирослав Петрецький зорганізували вже XXVII випуск Міжнародного Фестивалю колядок та зимових обрядів українців Румунії.

Із самого початку хочу підкреслити, що ця подія очікується з нетерпінням, – вона вже набула свого значення і вже не відчувається необхідність підкреслити її значення для українців не лише з Марамороцини, але і з інших повітів країни.

Всі заздалегідь приготуються до цієї події.

Як виявилось цього року, люду зібралось дуже багато, і не лише українців (після закінчення Св. Літургії відправленої панотцем Миколою Лаврюком в Українській Пра-

вославній Церкві «Воздвиження Чесного Хреста» в м. Сігеті), то дуже багато людей супроводжували парад аж до концертного залу.

Зал був переповнений, глядачів було ціле море, не вмістилися всі в залі.

Відчувається необхідність підкреслити відчутну відмінність на краще цьогорічного фестивалю.

В першу чергу, це були виступи ведучих пані Марічки Папаризи і її дочки, які представляли колядників дуже вдало, приємно і влучно.

Чесť і хвала їм за їх зусилля!

А потім зберігався порядок. Керівники груп зрозуміли, що потрібно зберігати порядок, дисципліну і дотримуватися тих 10', наділенних кожній групі колядників для виступу і не зловживати терпінням глядачів.

А також були представлені колядники майже всіма групами на дуже високому рівні.

Як завжди, дуже приємно вразили колядни-

ки з України: це група пана М. Гаденка з Києва, «Тисяночка» з Буриштина, «Лісоруби» із Великого Бичкова і група з Верховини.

Нам варто багато чого навчитися від них.

Ми, колядники з Луга над Тисою, представили давні церковні колядки, які вже починають забуватися. Це «Предвічний родився» і «По всьому світу». Кажуть, що нам вдався виступ.

На Фестивалі взяли участь - голова СУР, депутат п. Микола-Мирослав Петрецький, Посол України в Румунії п. Олександр Баньков, голови повітових Філій СУР, місцеві голови, директори, викладачі, батьки, гості з України.

Бажаємо учасникам і організаторам багато здоров'я, охоти до роботи, сили і терпіння, щоб ще організували такі величні події.

Щастя Вам, Боже, у житті і у Вашій праці!

Анна САМБОР

18 грудня 2019 р.

Шановному пану Миколі Мирославу Петрецькому Голові Союзу українців Румунії
Шановним членам Союзу українців Румунії
Бухарест, Румунія

Вітання з нагоди 30-ліття Союзу українців Румунії

Шановний пане Голово та члени Союзу українців Румунії!

Для мене є великою приємністю висловити щирі вітання та найкращі побажання від Світового Конгресу Українців (СКУ) з нагоди 30-літнього ювілею Союзу українців Румунії, що є нашим довголітнім активним членом.

За три десятиліття своєї діяльності Союз українців Румунії здобув заслужений авторитет як на своєму терені, так і за

його межами, наполегливо розбудовуючи українське громадське життя, зберігаючи наші національні цінності, насамперед мову, культуру і традиції, та відроджуючи історичну пам'ять українського народу. Важливим напрямком вашої діяльності є підтримка нашої духовної Батьківщини України, яка сьогодні, як ніколи, потребує допомоги світового українства для припинення російської агресії та подальшого реформування і втілення в життя своїх євроінтеграційних і євроатлантичних прагнень.

СКУ вишановує всіх будівничих Союзу українців Румунії та висловлює признання за довголітню плідну співпрацю із СКУ, зокрема її нинішньому голові Миколі Мирославу Петрецькому, а також бажає всьому членству міцного здоров'я, сили та натхнення для майбутньої успішної праці на добро України, Румунії та всієї української спільноти у світі.

З повагою,

Павло ГРОД, Президент

Дорогий пане Іване Ковач!

Сердечно вітаю Вас і Вашу родину з Різдвяними святами! Зичу Вам міцного здоров'я, усіх життєвих гараздів і нових творчих здобутків!

Був і залишаюся щирим шанувальником Вашого унікального слова, яке цілком заслужено увійшло до найвидатніших здобутків української поезії другої половини ХХ – початку ХХІ ст. Упевнений, що Ваші заслуги перед українською літературою неодмінно будуть належно оцінені в багатьох статтях і монографіях.

Зі щирою повагою –

Володимир АНТОФІЙЧУК

УКРАЇНА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
вул. Грушевського, 21, м. Івано-Франківськ, 76004, тел. (0342)55-22-91, факс 55-21-86
E-mail: oda@if.gov.ua Код ЄДРПОУ 20567921

№ _____ На № _____ від _____
23 грудня 2019 р.
Вих. №1596/0/2-19/01-019

Голові Союзу українців Румунії
п. Миколі-Мирославу Петрецькому

Шановний пане Голово!

Прийміть найщиріші вітання з Різдвом Христовим та Новим 2020 роком! Нехай ці світлі дні сповнять Вас радістю, принесуть мир і злагоду, добробут і затишок.

Бажаю всім міцного здоров'я, щастя, успіху, здійснення мрій та сподівань. Щасливого Різдва та веселого Нового року!

З повагою

Голова обласної державної адміністрації Денис ШМИГАЛЬ

На прохання Світового Конгресу Українців, Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, головні редактори та редактори сурівських газет і журналів, а також співробітники адміністративного департаменту СУР долучилися до флешмобу з нагоди Дня соборності України 22 січня. День соборності є однією з найважливіших дат в історії українського державотворення. 22 січня 1919 року на Софійській площі у Києві відбулося офіційне проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки із Західно-Українською Народною Республікою в соборну Україну.

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

«СВЯТИЙ МИКОЛАЙ СЕРЕД ДІТЕЙ»

Бухарестська філія Союзу українців Румунії спільно з Посольством України в Румунії організували в четвер, 19 грудня 2019 року (в день святого Миколая, за старим стилем), в бухарестському готелі «Rin Grand» культурно-артистичний захід «Святий Миколай серед дітей».

Із цього приводу відбувся концерт колядок та пісень про Святого Миколая, в якому виступили учні другого класу Верхньорівнянської середньої школи

Марамороського повіту під керівництвом пані Лариси Петрецької та учні третього класу Негостинської середньої школи Сучавського повіту під керівництвом пані Христини Кідеші.

Подія відбулася в рамках важливої для українців Румунії події, а саме «30 років від заснування Союзу українців Румунії».

Михайло ТРАЙСТА

РІЗДВЯНІ ТРОЯНДИ

(легенда)

Гомін ангельських співів з-під небес та ясна зірка на небі зацікавили дівчину, що вийшла до криниці води набрати. Мерцій побігла до вбогого сарайчика, над яким та золота зоря сяяла. Пробравшись крізь натовп, побачила в яслах маленьке, усмінене дитя. Довго гляділа на нього здивованими очима. Вкінці забажала – як усі, хто сюди прийшов, – подарувати щось цьому

дитинку, що за журба в неї на серці.

Ганнуся – так звалася дівчина – не пізнала Архангела. Втираючи сльози, сказала:

– Дивись, пане, кожний обдаровує цю милу дитинку, лиш у мене немає нічого, що могла б я їй дати.

– А що ти бажала б їй подарувати?

– Це важко сказати, – відповіло дівча. – Хлопчик має вже все. Глянь лиш, скільки нанесли чабани! Немає у

нього лиш квіток. От хоч би айстрів чи троянд. Що ж коли зима! Відкіля їх узяти?

– Заспокойся, – сказав Архангел. Узяв її за руку і повів у поле. Тут ударив об землю ногою і – диво! – з мертвої землі почали виростати білі голівки квіток. Кругом почали розцвітати рожеві троянди.

– Ах, яке чудо! – скрикнула дівчина, припала до землі та

стала збирати чудесні квіти. Миттю нарвала гарний букет, кинулася полем до сарайчика і, розштовхуючи всіх, побігла до ясел і поклала в ногах Божого Дитяти. Ісусик же підняв рученята і сердечно пригорнув голівку дівчини.

Відтоді розквітають саме на Різдво Христові троянди.

любому дитяткові. Але вона була дуже бідна. Крім легенького одягу на ній, – не мала нічого. Із жалю почала плакати, втираючи сльози своїми золотавими кісками.

Це вгледів Архангел Михайл. Він бачить усе, що діють люди. Він злетів з неба до сарайчика, став за дівчиною і, легко торкнувши за рукав, почав роз-

ЗАГАДКИ ПРО ЯЛИНКУ

*Висока до самої стелі –
Зелена, струнка, чепурна.
Один раз на рік до оселі
Приходить кожен рік вона.

*Має повно колючок,
Мов зелений їжачок,
А в зимові гарні свята
Має ще й прикрас багато.

*У святковій залі
Стоїть як картинка,
Весела, зелена,
Красуня – ...*

(Ялинка)

◆ С Ж О Р І Ж К А Д Л Я Д І Ж Е Ч ◆

Марія ОПРИШАН

ЛІЧИЛОЧКА

Один:

У слона один хобот,
Під хоботом в нього – рот.
Коли хобот нагинає,
Аж до рота досягає.

Два:

Два горби має верблюд,
Переносить спрагу й труд.
По пустині тягар носить,
Кілька днів їсти не просить.

Три:

Цей підсніжник біля ліски,
В нього три білі пелюстки,
Листя й сніг він прориває
І весну нам сповіщає.

Чотири:

Кожний рік для нас важливий,
Добрий батько, справедливий,
Про усіх дітей він дбає,
Аж чотири доньки має.

П'ять:

На руці п'ять пальців маю
І до праці їх привчаю.
Хоч вони малі, та пильні,
І всі разом вони – сильні.

Шість:

Шість робочих днів він має,
А в сьомий – відпочиває.
Хто вгадає? Нам здається,
Що він тижнем здавна зветься.

Сім:

Після бурі біля річки
Появилась в небі стрічка.

То не стрічка, то веселка, –
Сім красунь несе здалека.

Вісім:

Восьминіжка у морі
Простирає свої ноги,
Вісім менших, а дві довші,
А для неї всі хороші.

Дев'ять:

У саду – горіх тінистий,
В нього дев'ять братів-листв.
Коли по два поставили,
То один не має пари.

Десять:

Запросили рака дітки,
Щоб змагався з ними бігти,
Але бігти рак не міг,
Дарма має десять ніг.

У кожній країні свої різдвяні звичаї-дивацтва

Понад два мільярди людей в усьому світі святкують щороку Різдво. Пропонуємо огляд оригінальних традицій святкування у різних країнах, оригінальних – з точки зору американців. До слова, вони знайшли таку традицію (павутину) і в українців, про яку й самі українці, мабуть, не чули.

Сербія

Традиція: зв'язувати маму й батька. Це відбувається за два тижні до Різдва. За два тижні до 25 грудня, діти зв'язують своїх мам. Мама, щоб звільнитися, повинна заплатити викуп у формі подарунків. Неділею пізніше те саме відбувається з татом.

Німеччина

Традиція: моторошний помічник Санти.

У Німеччині, а також Австрії і деяких частинах Швейцарії, святий Миколай приходить у супроводі страшного диявола – як попередження дітям, щоб були слухняними. У Франції є аналогічна постать, яка називається Ла-Пере Футард.

Італія

Традиція: подарунки на мітлі. Добра відьма Ла Бефана доставляє

дитячі подарунки 6 січня, використовуючи мітлу, а не сани. Але якщо ви були нечемні – очікуйте шматок вугілля.

Нідерланди

Традиція: Святий Миколай та Чорний Пітер.

У Нідерландах Санта Клаус зветься Святим Миколаєм (Sinterklaas). Він живе не на Північному Полюсі, а у сонячній Іспанії і приїжджає на пароплаві з помічником, якого звали Чорний Пітер, а не ельф.

Скандинавія

Традиція: каша замість печива й моркви.

По всьому регіону гном під назвою Томте у Швеції та Ніссе у Норвегії, як вважають, захищає комори і приносить подарунки. Кожне Різдво діти залишають миску каші для нього.

Іспанія

Традиція: інший вид різдвяної колоди. У регіоні Каталонія традиційні сцени Різдва отримали доповнення у вигляді своєрідного героя під назвою «каганер». І немає іншого більш ввічливого способу, щоб його описати – це фігура навпочіпки, яка ніби «ходить в туалет». Іноді це пастухи, але можуть бути і футболісти чи політики.

Гренландія

Традиція: розкладене м'ясо птиці. Жителі Полярного кола уплітають за дві щокі децю незвичну страву. Ківіак – страва досить специфічна. Її краще взагалі не їсти у будинку через неприємний запах. Страву готують із місцевих морських птахів – люриків, яких, разом із пір'ям, дзьобами, лапами та нутрощами зашивають у тушу тюленя. Шов обробляють жиром тюленя і поміщають усе це між камінням так, щоб не було доступу повітря.

Страву готують влітку, і спробувати її можна уже через три місяці. Взимку ж ферментоване м'ясо птахів й тюленя перебуває у природному холодильнику. Звісно, ця страва характеризується специфічними смаковими якостями, проте, вона дійсно здатна врятувати від голоду у холодні та темні північні зими.

БАНАТСЬКІ УКРАЇНЦІ У РОЗМАХУ ХУДОЖНЬО-АРТИСТИЧНИХ ЗАХОДІВ У 2019 РОКУ

Коли вимовляємо слово «банатські» українці, то розуміємо, за алфавітним порядком, Арадський повіт голова якого є пан Гаврило Мікулайчук, Карашсеверінський повіт, голова якого Іван Лібер і Тіміський повіт, голова якого пан Юра Глеба.

У цьому році трьом повітам удалося розгорнути, приблизно однаково, одні й ті ж події, охоплені у планах і виконанні вчасно. Окремо були заходи, для яких не стало «інструментів», слово, крізь яке можна у даному випадку розуміти художній колектив. Тому розуміємо, що на фестивалі релігійної пісні, який відбувся в Бухарестській філії, керованою паном Михайлом Трайстою, міг ставитися тільки Карашсеверінський повіт, у якого існує як інструмент мішаний хор «Голос українців». Треба признати, що ця подія відбулася успішно, користуючися широким оціненням нової публіки, яка виразила свою волю повторити це і в майбутньому.

Іншою подією, на якій були присутні представники усіх трьох філій, це був З'їзд, який відбувся в історичному, культурному та науковому місті Клуж-Напока, який останеться у пам'яті присутніх надовго не лише змістом, але й методом організування, методом звіту праці, методом проектування майбутньої праці та закріплення задоволень художніми моментами з допомогою України.

Ідея, корінь моментів VIII-го з'їзду не згубилися, а навпаки, відновилися майбутньою подією з глибоким закріпленням на «День української мови», де найкращі елементи, які мають не лише можливість, але й обов'язок розповсюджувати знання і навички відносно української мови.

Тут присутні представляли свої твори, читали їх, розказували, аналізували і пропонували для майбутньої подієї побільшити інтерес для української мови, виготовляючи різні твори – писані, розказувані, або передані технічними засобами.

На такій події брали участь представники усіх трьох філій, беручи до

уваги необхідність української мови у щоденному житті українців.

Особливою увагою прийняли представники усіх трьох філій величезне свято «30 років від заснування Союзу українців Румунії».

На цю подію прибуло велике число

залишили позитивні сліди для майбуття організації, для молодого покоління.

Так присутні переконались, що СУР це організація, створена людьми – для людей.

Треба підкреслити, що протягом 30-ох років СУР здобув величезні успіхи з різних сторін.

По-перше, треба визначити, що СУР – це справедлива організація, яка тримає до українського народу, допомагає «неможцям», допомагає культурі, навчанню, зв'язкам з іншими країнами, особливо з Україною.

Значним кроком здійснилися зв'язки і допомога церкви в такий спосіб, щоби панував мир у народі.

На підставі річного планування художньо-культурної праці усіх повітів у Тіміському повіті відбулася художньо-культурна подія, присвячена значному релігійному святу – Різду Христовому. Подія відбулася у домівці Тіміської філії перед численною публікою з усіх-усюд. Тут був присутній голова СУР і депутат Румунського Парламенту Микола-Мирослав Петрецький. На події ще були присутні голова Арадської філії СУР Гаврило Мікулайчук, голова Карашсеверінської філії Іван Лібер, Протоієрей Української Православної Церкви св. Ілля Албічук та багато інших гостей.

Усі колективи колядували українські колядки. Особливими гостями були українські колядники із сербського міста Кула, які у формі хору виконували ряд гарних колядок.

У неділю відбулася така сама подія у Арадській філії, де виступали і тамешні колядники та гості.

У суботу 28-го грудня в місті Карансебеші відбулася колядкова подія, на якій брали участь 155 осіб, подія, на якій колядували не лише тамешні колядники, але й гості з інших філій. Кожна організація Карашсеверінської філії брала участь на події й старалася, щоби подія вийшла, здобула якнайкращі результати.

Іван ЛІБЕР,
голова Карашсеверінської
філії СУР

українців, членів СУР для того, щоби взяти участь на особливій події для того, щоби зустрінути тих, які брали участь на започаткуванні організації,

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

В С